

KAPITOLA 1.7**VŠEOBECNÉ POŽIADAVKY TÝKAJÚCE SA TRIEDY 7****1.7.1 Všeobecne**

1.7.1.1 ADR stanovuje normy bezpečnosti poskytujúce prijateľnú úroveň kontroly kritickej radiácie a tepelných rizík pre osoby, majetok a životné prostredie, ktoré sú spojené s prepravou rádioaktívneho materiálu. Tieto normy sa zakladajú na Pravidlách IAEA pre bezpečnú prepravu rádioaktívnych materiálov (1996 revidované vydanie) [TS-R-1 (ST-1 revidované)], vydaných IAEA vo Viedni v roku 2000 s doplnkami prijatými IAEA do 2002. Vysvetľujúci materiál o TS-R-1 (ST-1 revidované) možno nájsť v Poradenskom materiáli k Pravidlám IAEA pre bezpečnú prepravu rádioaktívnych materiálov, Príručka bezpečnosti č. TS G-1.1 (ST-2) IAEA vydanom vo Viedni 2002.

1.7.1.2 Cieľom ADR je ochrana osôb, majetku a životného prostredia pred účinkami žiarenia počas prepravy rádioaktívneho materiálu. Túto ochranu možno dosiahnuť požadovaním:

- (a) uzavretia rádioaktívneho obsahu,
- (b) kontrolou vonkajšej úrovne žiarenia,
- (c) predchádzaním kritickému stavu a
- (d) predchádzaním poškodeniu v dôsledku tepla.

Tieto požiadavky sú po prvýkrát splnené použitím zmeneného prístupu k ukazovateľom limitov pre kusy a vozidlá a splnením noriem použitých na projektovanie kusov v závislosti od miery rizika rádioaktívneho obsahu. Po druhýkrát sú splnené veľkolepými požiadavkami na úpravu a fungovanie kusov a na údržbu obalov vrátane venovania pozornosti povahe rádioaktívneho obsahu. Napokon sa im vyhovie vyžadovaním vykonávania kontrol zo strany správnych orgánov, a kde je to vhodné, aj schvaľovaním príslušnými orgánmi.

1.7.1.3 ADR sa týka cestnej prepravy rádioaktívnych materiálov vrátane prepravy, ktorá súvisí s používaním rádioaktívnych materiálov. Preprava zahŕňa všetky operácie a podmienky s tým spojené a týkajúce sa pohybu rádioaktívneho materiálu. Sem patria projektovanie, výroba, údržba a oprava obalu a príprava, odosielanie, nakládka, preprava vrátane tranzitného skladovania, vykládka a príjem v mieste konečného určenia nákladov rádioaktívneho materiálu a kusov. Zmena prístupu sa aplikuje zavádzaním noriem v ADR, čo je charakterizované tromi úrovňami všeobecnej dôležitosti:

- (a) rutinné podmienky prepravy (bez mimoriadnych udalostí),
- (b) bežné podmienky prepravy (menšie nehody),
- (c) rizikové podmienky prepravy.

1.7.2 Program ochrany pred žiarením

1.7.2.1 Preprava rádioaktívneho materiálu musí byť podriadená Programu ochrany pred žiarením, ktorý musí pozostávať zo systémových krokov zameraných na primerané zváženie opatrení na ochranu pred žiarením.

1.7.2.2 Považa a rozsah opatrení prijatých v rámci programu sa musia vzťahovať na význam a pravdepodobnosť vystavenia žiareniu. Program musí zahŕňať požiadavky bodov 1.7.2.3 a 1.7.2.4, CV 33 (1.1) a (1.4) bodu

7.5.11 a príslušné postupy reagujúce na mimoriadne udalosti. Programová dokumentácia musí byť dostupná pre kontrolu na požiadanie príslušného orgánu.

1.7.2.3 Ochrana a bezpečnosť sa musia optimalizovať, aby veľkosť jednotlivých dávok, počet osôb vystavených žiareniu a pravdepodobnosť vystavenia sa žiareniu boli udržiavané na čo najrozumnejšie dosiahnuteľnej úrovni, berúc na zreteľ hospodárske a sociálne činitele, a osobné dávky musia byť pod príslušnými dávkovými limitmi. Musí byť prijatý štruktúrálny a systémový prístup a musí obsahovať ohľad na rozhrania medzi dopravou a ostatnými činnosťami.

1.7.2.4 Pre pracovné ožiarovanie vyplývajúce z prepravných činností sa odhaduje, že ak skutočná dávka žiarenia:

- (a) najpravdepodobnejšie nepresiahne 1 mSv ročne, nemusí sa požadovať žiaden osobitný spôsob podrobného sledovania dávky ohodnoteného programom alebo vedenie osobného záznamu,
- (b) pravdepodobne bude medzi 1 mSv a 6 mSv ročne, musí sa dávka stanoviť programom prostredníctvom merania na pracovisku alebo individuálnym sledovaním,
- (c) pravdepodobne presiahne 6 mSv ročne, musí sa vykonávať individuálne sledovanie.

Ak je stanovená individuálnym sledovaním alebo sledovaním pracoviska, musia sa robiť primerané záznamy.

1.7.3 Zabezpečenie kvality

Pre projektovanie, výrobu, skúšanie, dokumentáciu, používanie, údržbu a prehliadky všetkých osobitných foriem rádioaktívneho materiálu, málo rozptyľovateľného rádioaktívneho materiálu a kusov a pre prepravu a tranzitné skladovanie s cieľom zabezpečenia zhody s príslušnými ustanoveniami ADR sa musia zostaviť a zaviesť programy zabezpečenia kvality založené na medzinárodných, vnútroštátnych alebo iných normách prijateľných pre príslušný orgán. Osvedčenie o tom, že špecifikovaná forma sa úplne zaviedla, musí byť dostupné príslušnému orgánu. Výrobca, odosielateľ alebo používateľ sú povinní vždy poskytnúť príslušnému orgánu zariadenia na vykonanie prehliadky počas výroby a používania a musia preukázať ktorémukoľvek príslušnému orgánu, že:

- (a) výrobné postupy a použité materiály sú v zhode so schválenou projektovou špecifikáciou a
- (b) všetky obaly sú pravidelne prehliadané a podľa potreby opravované a udržiavané v dobrom stave tak, aby nepretržite vyhovovali všetkým príslušným požiadavkám a špecifikáciám, dokonca aj po opakovanom použití.

Tam, kde sa vyžaduje schválenie príslušným orgánom, takéto schválenie sa musí brať do úvahy a musí závisieť od primeranosti programu zabezpečenia kvality.

1.7.4 Osobitná dohoda

1.7.4.1 Osobitná dohoda znamená také predpisy schválené príslušným orgánom, podľa ktorých sa zásielky, ktoré nevyhovujú všetkým požiadavkám ADR použitým na rádioaktívny materiál, môžu prepravovať.

POZNÁMKA: Osobitná dohoda sa nepovažuje za dočasnú odchýlku podľa bodu 1.5.1.

1.7.4.2 Zásielky, pre ktoré je dosiahnutie zhody s ktorýmkoľvek ustanovením príslušným pre triedu 7 neuskutočniteľné, sa nesmú prepravovať s výnimkou podľa osobitnej dohody. Za podmienky, že príslušný orgán je uzrozumený s tým, že zhoda s ustanoveniami ADR pre triedu 7 je neuskutočniteľná a že

požadované bezpečnostné normy stanovené ADR boli dokázané prostredníctvom alternatívnych spôsobov, môže príslušný orgán schváliť osobitnú dohodu na prepravu jednej alebo viacerých sérií plánovaných zásielok. Celková úroveň bezpečnosti prepravy sa musí aspoň rovnať tej, ktorá by sa musela dosiahnuť, keby sa vyhovelo všetkým požiadavkám. Pre medzinárodné zásielky tohto typu sa musí vyžadovať mnohostranné schválenie.

1.7.5 Rádioaktívny materiál, ktorý má ďalšie nebezpečné vlastnosti

Navyše k rádioaktívnym a štiepnym vlastnostiam akékoľvek vedľajšie nebezpečenstvo, ktoré predstavuje obsah kusa, ako je výbušnosť, horľavosť, samozápalnosť, chemická jedovatosť a žieravosť, sa pri dokumentácii, balení, označovaní bezpečnostnými značkami, označovaní, polepovaní nálepkami, ukladaní, oddeľovaní a preprave musí brať do úvahy na účel zhody so všetkými príslušnými ustanoveniami ADR týkajúcimi sa nebezpečných vecí.

1.7.6 Nesplnenie limitov

1.7.6.1 V prípade nesplnenia akýchkoľvek limitov v ADR pre prijateľné úrovne žiarenia alebo znečistenia žiarením

- (a) musí byť odosielateľ informovaný o neplnení týchto limitov:
 - (i) dopravcom, ak sa nesplnenie zistilo pri preprave, alebo
 - (ii) príjemcom, ak sa nesplnenie zistilo pri prijíme,
- (b) musí dopravca, odosielateľ a príjemca, ako je to vhodné:
 - (i) bezodkladne vykonať kroky na zmiernenie následkov neplnenia týchto limitov,
 - (ii) preskúmať nesplnenie týchto limitov a jeho príčiny, okolnosti a dôsledky,
 - (iii) primeraným spôsobom odstrániť príčiny a okolnosti, ktoré viedli k nesplneniu týchto limitov, a predísť zopakovaniu podobných okolností vedúcich k nesplneniu týchto limitov a
 - (iv) oznámiť príslušnému orgánu príčiny nesplnenia týchto limitov a nápravné alebo preventívne opatrenia, ktoré sa prijali alebo sa majú prijať, a
- (c) musia byť odosielateľ a príslušný orgán ihneď informovaní o neplnení týchto limitov a takáto informácia sa im musí okamžite oznámiť, kedykoľvek by k takejto núdzovej situácii došlo alebo by sa vyvíjala.